Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.16.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Panią Senator Magdalenę Kochan na 52 posiedzeniu Senatu 19 lutego 2026 r., proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Informuję, że 27 sierpnia 2018 roku zaczęły obowiązywać przepisy regulujące procedurę konsultacji z władzami polskimi kwestii umieszczenia małoletniego w pieczy zastępczej w Polsce na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwa obcego wydanego na podstawie art. 82 ust. 2 rozporządzenia Rady (UE) 2019/1111 z dnia 25 czerwca 2019 r. w sprawie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej oraz w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę (dalej: rozporządzenie), który to przepis zastąpił art. 56 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000.

Przepisy te wprowadzono do ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (dalej: ustawa) i ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568, dalej: k.p.c.) jako art. 579(4) k.p.c.

Przepis art. 35a ust. 2 ustawy przewiduje procedurę uwzględniającą uzyskanie opinii starosty właściwego ze względu na miejsce przyszłego sprawowania pieczy zastępczej. Stosownie do art. 35a ust. 1 tego aktu zgoda na umieszczenie dziecka w Polsce może zostać udzielona jedynie przy zaistnieniu określonych warunków, a mianowicie gdy takie umieszczenie odpowiada dobru dziecka oraz dziecko posiada istotne związki z Rzecząpospolitą Polską albo jest obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 82 ust. 5 rozporządzenia umieszczenie, o którym mowa w art. 82 ust. 1 zostaje wyłącznie zarządzone lub zorganizowane przez kierujące wniosek państwo członkowskie po tym, jak jego właściwy organ, do którego skierowano wniosek, wyrazi zgodę na takie umieszczenie. Do procedury w sprawie uzyskania zgody stosuje się przepisy prawa krajowego państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek, o czym stanowi przepis art. 82 ust. 7 rozporządzenia.

W świetle ostatniego z przywołanych przepisów każde państwo członkowskie ma prawo do samodzielnego ustalania przesłanek warunkujących wydanie zgody przez sąd. W związku z tym małoletni obywatel innego Państwa Członkowskiego może być umieszczony w polskiej pieczy zastępczej wyłącznie na podstawie przywołanych przepisów i wyłącznie na mocy postanowienia polskiego sądu wyrażającego na to zgodę. To sąd decyduje zatem w sprawie umieszczenia dzieci w polskiej pieczy zastępczej.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Proponowana interpretacja art. 35a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie znajduje oparcia jego w brzmieniu. Nie jest możliwe stosowanie obowiązującego przepisu z pominięciem przesłanek dotyczących obywatelstwa dziecka lub jego istotnych związków z Rzecząpospolitą Polską.

Co najważniejsze, wskazana interpretacja jest też niekorzystna z perspektywy interesu dziecka, które nie powinno być umieszczane w pieczy zastępczej za granicą, jeżeli nie posiada obywatelstwa danego państwa, ani nie łączą go z nim istotne więzi rodzinne, osobiste czy kulturowe.

Ponadto, choć rozporządzenie Bruksela II ter reguluje transgraniczne umieszczanie dzieci, nie daje ono podstaw do pomijania przepisów prawa krajowego. Zakłada natomiast poszanowanie porządków prawnych państw członkowskich, przyjmując obywatelstwo i więzi z danym państwem jako istotne kryteria oceny.

Trzeba przy tym podkreślić, że do resortu rodziny wpływają informacje, że zdarzają się przypadki, gdy tego typu transgraniczne umieszczenia dzieci są realizowane z pominięciem przepisów polskich i międzynarodowych, za pośrednictwem polskich i zagranicznych organizacji pozarządowych. Zauważalne jest również prowadzenie przez te organizacje lobbyingu na rzecz usankcjonowania ich działań nieznajdujących oparcia w przepisach prawa. Zważywszy na konieczność szczególnej ochrony dobrostanu dzieci sytuacje te są badane w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwie Sprawiedliwości oraz w urzędach wojewódzkich.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/